

DIHUNAMB!

Dastumaden miziek

Penn-kriùagnour :

Loïc HERRIEU

Ranér :

André Mellac

Muz.

Groëit

Aveit Breihiz

er Morbihan

Thibaut
1907

Un nivéren... Deu klank.

BUREU DIHUNAMB : Ru Karnot, én Oriant

(Dihunennet é admollein ha troein er peh e gavér é DIHUNAMB)

DIHUNAMB !

DASTUMADEN MIZIEK

GROEJT

Aveit Breihiz er Morbihan

Prizieu :

UN NIVÉREN	Deu Vlank
EIT BREIB	4 real
EIT BRO FRANS	5 real
EIT ER BROIEU ARAL....	6 real

Er homenandeu e ia adrebi ketan dé er blé beta ketan dé er blé arlerh hag e zeli bout pëet érauk.

Kas en argand ba rab
er goulenneu, eit bum go-
menandein pé eit en devout
nivérrenneu agen dastuma-
den, d' ANDRÉU MELLAG,
ru Karnot, én Orian.

Kas el labourieu bag
el libérieu e sél er peh e
lakér én dastumaden, de
LOEIZ HERRIEU, é Gob-
kér Penboret Kaudan
(Morbihan).

A pe iet de brénein un dra benak én tiér-guerh embannet
amen, laret perpet e hues guélet ou embann é Dibunamb.

111

BELZEU

D'er ré e fautou déhé guerhein DIHUNAMB. Ni e rei un hantér blank aveit ou foén dré bap nivéren e huerheint.

Pédein e hramb guerherion DIHUNAMB pë hun mignoned en des pljet geté hum sourcial a hun dastumaden de gas d'emb pep tri miz — d'er 1er a imbril, d'er 1er a hourhelén, d'er hetan a héoal. (pë gouil-Mikel ha d'er 1er a henvér — guerh DIHUNAMB goudé bout lakeit a kosté aveit é er hart ag er huerh. Ni ou fed de gas d'emb ar un dro en nivérrenneu e vélé chomet geté, én ur pakad sterdet mat, ur vanden arnehon hag ar er vanden ker liés tinbr a santim ma vou a nivérrenneu er pakad.

DIHUNAMB e gonzou ag el livreux e von kaset DEU anche dehi, A pe ne vou kaset mameit unan e vou embannet hemb kin.

En dorskrídeu haset d'emb aveit bout mollet é DIHUNAMB ne veint ket dakorek d'er ré en dou ind kaset.

Dalhet perpet chonj ag en dra-men : DIHUNAMB nen dé ket dastumaden deu pé tri déni hemb kin MES HANI OL ER VREIHIZ AG ER MORBIHAN. Nen dé ket aveit gouini argand de hennem pé de hennem é ma sauet, MES AVEIT SEKOUR ER VREIHIZ de gerhet én hent mat ha dé gas ou bro ar huellat. Rak-sé pep guir Vreihad e zeli rein en dor d'emb eit ma hellou en dastumaden-men GOBÉT VAD, hag er guellan feson d'hé lakat d'habér vad zoù klaskein dehi lénerion ha drest pep tra komendarion.

A DSKRIUÉR eit mollein hous unan: Papérieu. — Limajeu.
Musik. — Kartenneu. — Skedenneu.
Er guellan adsksriuer e hellet kavet e zou en TRIPLEX, Bd H. G. E. G.

Rénerion Dihunamb, hum chervij ag un adsksriuer a di Dubouloz, ha koutant int a é labour.

Liu eit merchein el liénaj, merch FIRMA adalek 10 blank e vuredad.

J. DUBOULOZ, 9, Boul. Poissonnière, Pariz.

INDICATEUR SIMON

Érauk monet én trein, keméret é livredi er gar, en « Indicateur Simon. » El livrig-sé ne goustou nameit 4 blank d'oh ha hui gavou énon en érieu-trein aveit Breih abéh hag un troh a alieu aral.

SENT MUR BRO

MIZ MÉHUÉN

- 1 s. — St.-RONAN, monah é unan. Pedet énep d'en droug pen.
 2 S. — St.-JUGON, bugul. Pédet avait goarn el loñned hag er bléad,
 3 l. — St.-LIFARD.
 4 m. — Santéz NINNOK (1) inouret é Planour. Pédet énep de gle-nudeu er vugale.
 5 m. — St.-PERREUG, abad.
 6 r. — St.-GURVAL, eskob Aleth ;
 7 g. — St.-MÉRIADEG, eskob Guéné. Patron iliz Stival. Inouret é Baden, é Pluergad, é Pleuignér.
 8 s. — St.-MÉDAR.
 9 S. — St.-KLAUD, arheskob Besançon.
 11 m. — St.-BARNABÉ.
 12 m. — St.-TOURHAN, abad Bangor én Iverhon.
 13 r. — St.-MARS.
 14 g. — St.-SIMILIAN, eskob Nañned.
 15 s. — Santéz RIVANONN, mam s. Hervé.
 16 S. — St.-SIR ha St. Julit.
 17 l. — St.-HERVÉ, monah é unan. Pedet enep d'en droug deulagad hag eil goarn el loñned doh er blei.
 18 m. — St.-HERBOT, Patron seud Breih.
 19 m. — St.-MAUGON, monah é unan.
 20 r. — St.-JENEU pé Gouesneu.
 21 g. — St.-MÉEN, abad. Patron Gelegbuarh ha paud a barrézieu aral.
 22 s. — St.-AARON, monah é unan.
 23 S. — St.-BILI, eskob ha martir. Patron Plaudren.
 24 l. — St.-IEHANN-ER-BADÉOUR.
 25 m. — St.-SALOMON, roué Breih. (IXe k.)
 26 m. — St.-MELDÉOG, eskob Guéné, deit arlerh St. Mériadeg. Inouret é Guern.
 27 r. — St.-EMILIAN, eskob Nañned ha martir.
 28 g. — St.-IEHANN a Chinon, gañnet é Breih.
 29 s. — St.-PER ha St.-Paul, apostoled.
 30 S. — St.-GUNTIERN, prins a Vro Kanbri. Ean sañas ketan menati Kimperlé. Inouret é Kervigang, é Sant-Karadeg-Hembont. É vé, e zou é Iliz Sant-Geltaz-Ruis.

(1) Iliz buhé e zoa é Dibunamb mix miz mizhun 1905 (3 vloak ar plo).

Konzeu Fur

René KERVILER

Breih en des groeit ur hol bras er Miz treménet. Ur guir Vreihad, dén gouiek ha kalonek, en E. René Kerviler en des kuiteit Breih en doar avait monet de gavet é Breih en Néan er Vreihiz aral en des groeit elton hed ou buhé ou devér pender-ben.

René Kerviler e oé unan ag er ré en doé sauet *Kevrededegh Broadél Breih*; karein e hré é vro a greiz kalon hag épad é vuhe laboureut en des hemb dihañ eit lakat er réral d'hé harein. Karein e hré eue é brehoneg ha n'en des bet mollet nitra é brehoneg ne vehé kavet én é di. A pe oé sauet *Dibunamb* ean en doé reit torn d'emb hag a houdé en des dalhet mat d'emb.

En E. Kerviler e oé karet get en ol : un dén amiabl e oé eue. Monet e hré get plijadur d'er festeu, ha d'er chervadeu ar er méz, ha berpet é laré ur gir benak é brehoneg aveit diskoein ér garanté vras en doé eit iéz é vro. En E. Kerviler en des groeit éleih a livreu diarben hur bro ha komanset en doé *Istoer Breih* a pen dé arriu en Ankeu d'er hlah.

El pep guir Vreihad Kerviler e zou bet pad é vuhe ur hristén mat hag ur hristén mat eue én ér a é varù.

Er Vreihiz n'ankoéheint ket en dén fur ha gouiek-sé hag, a pe ieint de véred en Orient, ind e zeuhlinou ar é vé ; é ma inou tost d'ur Breihad mat aral : Brizeug.

Ur giz neué

A houdé un herrad amzér é hes deit ur giz, pé ur mod neué, én hur bro. Deit a gér hoah él ol er modeu neué hag er Vreihiz nou des chet sellet meit krog éni aben, hémb tûrel eueh ha mat pé fal e oé. Me fal d'ein konz d'oh ag el limajeu

e vé mollet aveit derhel chonj ag er getan komunion hag e vé reit d'er ré kar ha d'er vignoned. Er giz n'en dé ket fal, mar karet hui, mes un dra benak neoah e zou fal abarth : *Perak ne vollér ket brehoneg ar gein el limaj ?*

É lélé lakat : *Souvenir de la première communion de Hélène Kermado, Eglise paroissiale Saint-Pierre, Caudan le 11 Mai 1907, offert à M... e vêhè ken és lakat arnehon : Eit derhel chonj a getan komunion Elen Kermadeu, iliz parréz Sant-Pier, é Kaudan, d'en 11 a viz mé 1907. Keniget d'en E...*

Diskamb enta hum chervij ag er brehoneg èl ma hramp ag er galleg ha diskomb ahoel n'en domb ket hemb kin Breihiz a hoed hah a veg mes eùé Breihiz a galon hag a spered.

* * *

Klob bras Gregam

Er suhunie treménet é hes arriù genein un dastumadennig parréz hag en des groeit plijadur bras d'ein. *Klob Bras Gregam* e hrér anehi ha sauet é a houdé dé ketan er blé get person Gregam hag é guréed. A houdé pelzo é sellér Gregam èl unan ag er parrézieu stagetan doh er brehoneg én eskohti. Chetu mar a vlé é vér komanset de hoarti péhieu bréhonek inou ha *Dibunamb* e zou bet groeit dehon er guellan digemér get er Hregamiz. *Klob Bras Gregam* e zisko e fal d'er Hregamiz goarn en inour de vont berpet er ré getan. Keleuiné dehè. *Klob Bras* e zou groeit pen-der-ben é brehoneg : skuir vat d'er ré e saù folenneu sord-sé. Brehoneg mat ha devizeu lan a furnéz e gavér abarth. Chetu ur pennad ag er getan nivéren :

*En ur achiù, laramb,
Soñnet Klob Bras Gregam,
Soñnet é Breboneg,
Ha groeit mèb d'er galleg.
Pautred Gregam, saúamb,
Hag ol d'ur voéh kañnam :
Gregam, mem bro, mem bro, m'hou kar
Sauet bou pen, o bro hemb par,
Ha dalhamb ataù d'bur lavar.*

Inour d'er Hregamiz ha mélaison d'en duchentil béléan aveit ou labour ken talvoudus.

Feiz ha Breiz

Un dastumaden aral, é brehoneg eùé, e zou sauet é Bro Léon. *Feiz ha Breiz* (Fé ha Breih) hé hanù. Mignoned de Zibunamb e zou ér pén anehi. En D. Kardinal ha Kaer, personed, hag en abad Perrot, kuré é Sant-Nouga e zou Breihiz gredus ; groeit ou des labour ag er choéj én on hornad bro aveit adseuel er Brehoneg hag engorto on é helleint gobér guel hoah én amzér de zonet get *Feiz ha Breiz*. Chetu er péh e gavér én nivéren devéhan : *Feiz ha Breiz* (Cardinal); *Ar fals doctoret* (J.-F. Caér); *Lizér H. T. S. P. X.*; *Labouromp a unan* (B. Pol); *Va gouenn, va yéz, va bro* (J.-M. Perrot); *Eur baourez eürus* (damezel M. A. Abgrall); *Essai de grammaire bretonne* (G. Caér); *Istor Breiz* (Cardinal); *Itron Victoire de Saint-Luc* (Le Gall); *Eur c'breunen deskadurez var bep tra ; An ear* (Cardinal).

Feiz ha Breiz en des keméret léh un dastumaden aral, er memb hanù dehi, hag e zou marù. Et bléad a *Feiz ha Breiz* e goust ur skoid. Skriù d'en eutru Caroff, kuré, aux Carmes, Brest. Hir vuhé de *Feiz ha Breiz* ha rezei dehi gobér labour talvoudus eit er Fé ha Breih.

Loeiz HERRIEU.

Kren-lavareu Bro-Guénéed

'Des chet a greu
D'er fal lezeu

É hortoz koh voteu er réral, é kerhér liès divot.

Débret en des é vara chuen pe oé guellan é zent. (*Eurus é oé pe oé iouank*).

Chleuet en diaul e bredeg er Basion.
(*Ul likoézen*).

Droug pen ha hoteu ber
(*Klenied er ré jalous pé diés*).

SONNEN

Emgann Kiberén⁽¹⁾

(1) Ton daoustumet get en E. Kadig, person Biñui.

Ér mez ag en Alré ou doé bet ind skarhet
Ha betag en Tri-horn ou doé ind anbruget.

Ha betag en Tri-horn ou doé ind anbruget,
Ha goudé d'en Alré, é oent hoah distroet.

Mes en trenoz vitin, mitin mat kent en dé,
É oé bet ret dehé kuitat kér en Alré.

É oé bet ret dehé kuitat kér en Alré.
Eit monet de sekour armé en Emigrés.

En huéhvét dé goudé ar deuen Kiberén
É pasé boledeu ker stank él er guérén.

Hag é arriù inou, en Eutru La Vendée (1)
E houlen men é oé er pen ag en armé ?

Er pen ag en armé a p'en doé bet kavet
D'en emgann d'en deuen é oé bet davéet.

Ér vorh a Giberén, a pe oent arriuet,
D'er vaseu er Sauzon é kriant bout kaset.

Lod hum daul ar er mor hag e oé bet bëet
Lod get Gamached (2) Hoch e zou bet keméret.

D'en Alré, de Huénéd é mant bet konduiet
Deu pé tri dé goudé ou goed en des ridet

Ha deu pé tri lihér e skriüas Jorj nezé,
Neuëted vat erbet ataù ne reseuë

Neuëted vat erbet ataù ne reseuë
Ha ean e huélas splann oé treisoni geté.

Ha Jorj e hourhemen foetal bean é retréd
Ha tolpein ol é dud aveit bout anbarcket.

Ha ean e bouriéas un eih korvet pé nau,

Aveit kemér é dud, ou zurel é Sarhaù.

Inou, én ur ivet hag er chiistr hag er guin,
A deuen Kiberén é kollant en ankin.

(1) Mercier (ag er Vandé).

(2) Léshanù zeit der réglas, é mar a gornad.

DEVIZ EIT ER SKOLIEU

Anna ha Barban

ANNA

N'en des dén én ti-men ? Mechal émen é mant ?
En nor e zou digor : merhat é teint tuchant.
Me gleu unan benak !... Deit ta, deit ta Barban.

BARBAN

Hui zou amen, Anna, obeit e oen d'er fetan,
N'en des meidonn ér gér ; réral zou obeit d'er foér.
Chouket enta, Anna, keméret ur gadoér.

ANNA

N'en des meidoh ér gér ? O ! guelazé, chetu,
Ésoh vou d'emb deviz ha trankiloh dohtu.
A houdé eih dé zou n'em es chet kousket tam ;
Diéz é me spered, krénein e hran, ur bam.

BARBAN

Hui e zou klan, Anna ? Min mat e hues neolah.
Bout klan zou fal erhoalh : droug spered e zou goahl.

ANNA

Ne don ket klan, plah peur, n'em es droug de nitra.
Mar hum gavan diés, chetu aveit petra :
Me zout el laret d'oh, Barban ; m'em es argand,
Hag en eun m'es d'ou hol, hra d'ein diézamant,

BARBAN

Reit e hues ind de hoarn, Anna, d'hou héritour,
Pé prestet e hues ind d'ur fal héemantour ?

ANNA

Ne pas, prestet erbet : é mant erhoalh ém zi.
Unan zou étalon, ne fian tam énni ;
Hi za de flakotat (d'oh hemb kin er laran)
De bep kourz ag en dé, guchavé de glah tan.
Honneh, n'hum dronpan ket, e chonj é me argand
Es é héhent geti pe houieh men 'mant...

BARBAN

Mar dé stank el laeron, muioh zou n'en dint ket ;
Hous argand e chomou léh ma hues ind kuhet.

ANNA

Ia, kuhet mat, Barban : me zout el laret d'oh ;
A pe ne houi hañni, en dén e vè suroh.
Lod zou é me gulé, kuhet édan me fen,
Lod aral zou én doar paket én ur ruchen.

BARBAN

Pegement e hues hui, Anna ? (Ne zoutjet ket
Me hoarnou mat me zead, ne houtiou dén erbet.)

ANNA

Me zud en des reit d'ein open eit pemp mil skouid ;
Muioh 'm es amerhet é tiovér a voud,
A zillad, a bep tra. Aveit amerh ur blank
Rekis é sellet tost, ne faut ket bout ré frank.
Kredet mé, Barban keh, ne cherrér ket madeu
Ma ne vèr perhuel mat, memb ar ur pen goleu.

BARBAN

Anna, penaus e hret pe vè iein d'er gouian ?
Hui e chom hemb goleu ha hui chom hemb tam tan ?...

ANNA

Me hra un tammig tan eit kanpen me souben,
Hag arlerh bout débret 'han de gousket aben.
Ne choman ket inou aveit loskein goleu,
Ha me lah perhuel mat en tan vè ér skodeu.
Me hra mar a huéhig tranpein me skudellad
É ti Fanchon er Gal pé Fransig en Abad,
Fal vin vè guehavé ha liés selleu du ;
Ne vern, ésoh vè d'ein, digoustusoh dohtu.

BARBAN

Ne hues na kar na par, né hues na kah na ki,
De biù vou en argand e hoarnet én hou ti ?
Guel hrehoh ou implé aveidoh-hui ketan
Ha lakat lod eûé d'hobér vad d'hou nesan.

ANNA

Rein m'argand d'er réral ! ia pé kentoh d'ur hi ;
 Ma più e rei d'ein-mé pe zei er gohoni ?

BARBAN

Pe zei er gohoni ! hui zou hui koh guerso,
 N'en des hañni, siouah ! ken oedet tro ha tro.
 Pegement e hues hui de viuein ar en doar ?
 N'en dé ket kaer gouiet. Maheignet oh ha boar.
 Hui vou douget, kent pel, ar garig en Ankeu.
 Hemb kas nitra genoh, nag argand na madeu.

ANNA

Ne hret meit me chokein : hui e bik hag e zant ;
 'M es kë bout laret d'oh men é ma me argand...

BARBAN

Taulet ur sél, Anna, ar er geh peurerion,
 Hou pet truhé dohté ha groeit en alézon ;
 Ur blank reit d'un dén peur get ur galon léal.
 E vou dakoret d'oh get Doué ér bed aral.

ANNA

Nag e veheh azé eih dé ar hou teuhlin,
 Ne rein blank de hanni, pas ul liard hembkin.
 Kent bout kaset d'en doar pe vein lakeit én arh,
 Me ven ma vou eûé m'argand genein abar...

KELEN-GLAS.

EIT KEVÉREREH ER SKOLIEU

Lociz Robert, Chalons s/Marne.....	1 skouid.
Ur Studiour a Vreih.....	4 r.
F. Vallée, rénour Kroaz ar Vretoned.....	20 r.
Chanoén Buléon, Guénéed.....	20 r.
Franséz Guérig, mestr-skol.....	4 r.
F. Even, barh.....	1 sk.

TUD HUR BRO-NI

JORJ KADOUDAL

É vuhé

(Kandath)

Ne oé ket aveit dichuél en doé téhet Jorj Kadoudal de Vro-Sauz, mé eit kanpen en treu de adkomans er brezél. É té a vout hanuet « jeneral bras » er chouañned. Dré-zé en doé bili ar Vreih abéh, nameit ar vro Nañned (20 a Vé 1800).

D'en déieu ketan a Véhuén é hel donet éndro de Vreih-Izél. Kavouit e hra en ur zoarein én é vro, é soudarded ker kalonek él érauk de vrezélat. Rah dré er vre, é skriuér en armaj eit monet d'en emgann.

Mes Bernadot, jeneral er ré glas arlerh Brunn, e oé chuél get er chouañned. Ean e ra enta kemen de lahein ol er ré anehé e goéhou édan givineu é soudarded. Kant ofisour chouañned hag open e oé bet lahet elsé é ber amzér, en ou ziér, ér hoedeu hag ar en henteu pras, léh ma vezent kavet. Ér saléad-hont é oé bet lahet eûé Julian Kadoudal, brér de Jorj.

Juliañ e oé ofisour é armé é vrér. Mes arlerh er peah groeit devéhan é oé deit de Gerléañneu de labourat é zoar. Ha chetu, en un taul (4 a Huavrér 1801) é koéh arnehon é Kerleañneu pemp jandarm ag en Alré. Ind er ranjen hag en taul ér prizon. D'en dék é teliant er has de brizon en Orient, mes é huélet é oé Chouañned doh ou gortoz ar en hent, ind hum daul arnehon, é arriu get mañné Korhoant, hag er lah... Arlerh maru Julian, en dareu e ridas en é vro, ha bremen n'en dé ket hoah kollet er chonj anehon : Julian e oé dous ha mat, karet get en ol, hag open, ur mestr e oé de seûel soñennueu. Hiniù en dé é soñner hoah get plijadur é mar a gornad bro, sonnen « M'ami » sauet geton é prizon Alré (1).

D'en termén-sé eûé é kollas Jorj é vignon karetan, Pier Mersier, leshanuet La Vandé get en dud ag er yro, rak ma oé sauet ag er Vandé. Ean e varuas, lahet get er ré glas, é trézein ur hlé, ar zoar

(1) Et sonnen-sé e vout lakeit é Dibunamb aben er huéh ketan.

parréz La Mot, é kosté Loundéak. N'en doé hoah meit seih vlé arnuigent. Ean e repoz eùé é Kerléañneu.

Jorj e oé deugantéret é galon dré er glahar en doé keméret arlerh en deu gol sè... Mes, can eùé en doé de zihoal. Er goarnemand e houïé é oé deit éndro de Vreih-Izél. Ur mesir ag er vro, Fouché, e laré de unan ag en dud e oé édan é vili : « É ma Jorj ér Morbihan ; héliet ean, hemb kol amzér hag hemb arsaù ». Ar un dro, Fouché e hré kemen de zeu eutru - unan anehé e oé ag en noblans - de vonet beta Breih-Izél de anpouzonnein Kadoudal, hag er memb dé, can e ré de hanaüet en neuëted-sé d'er préfed a Roahon. Er préfed-men, hanuet Bori, e oé un dén a galon, ha ne vouré ket tam é huëlet torfeteu en goarnemand. Bori enta, dén a gousians e gas en neuëted d'en E. d'Hoziér, mignon de Jorj, hag e chomé eùé é Roahon. D'Hoziér, kentéh, e gas un dén de laret de Jorj en doéré. Neoah en deù dreitour, kaset get Fouché de anpouzonnein Kadoudal, e gemér en hent de Vreih-Izél. Ind e gay Jorj étañ Sarhaù. Ind e lar é mant deit de rantein chervij dehon, ha de genig dehon argand eit kanderhel er brezél, a berh un eutru a Bariz. Mes, doh ou honzeu, Jorj n'en des chet poén doh ou hanaüet : « É tet d'em anpouzonnein » e lar can dehê. Bamet é en den eutru, hag ind e nah é mant deit de hobér droug. Jorj e hourhemen d'é soudardet sellet ou dillad pen der ben. Er ré-men ne gavant nitra. Jorj e bed beta ter guéh en treiterion de zizolein ou zorfet, eit klask en tu de bardonein dehê. Tér guéh é nahant : « Dihrouier er holled a ou sè » e lar Jorj nezé. En deu eutru e grén... Kavet é ur sah bihan, lan a anpouizon. Ind e goéh, ar bennou ou deuhlin, mes devéhat é. Ur bélég e zou galuet d'ou devérein. Ur hardér arlerh é oent oet dirak Doué... Eit ou labour ou doé touchet pear mil skouid. P'on devéh gellet donet de ben é oé deli déhé hoah touchein eih mil aral... Liés é arriué get Jorj kamdroieu sord-sé. Er ré glas e senté mat doh ou mestr, hag er jeneral breihik e zelié berpet dihoa...

Epad ma oé é Bro-Sauz é tas de Jorj Kadoudal er chonj de hobér brezél é Pariz memb. É Breih-Izél ne zé ket anehon fonnabl er-hoall de ben ag en dispeaherion. Open, er vistr chouanned ag en Anjou, ag er Poitou, ag er Maine en doé groeit er peah...

Jorj e hounias er vistr brasan a ariné Bonapart : er jeneral Lajolais, Pichegru ha Moreau.

Kadoudal, hag ean en doé het er chonj de lahein er honsul ? de vout multrér enta ? A hendaral, Jorj n'en devéh gellet donet de

ben anehon : Petra en devéh can groeit énep de gant mil soudard er honsul Bonapart, get ur flahad chouañned ?... Kadoudal e oé rë galonek, rë frontal ka rë léal, eit vennein bout multrér ; can e venné emgannein énep de vesir er Frans, dén doh dén, fas oh fas, ha get armaj, é kreiz en dé, él e hrér ér brezél. É chonj e oé hardéh, mes ean hum hanaüé.

Ne venné kas geton, meit tud a galon elton, tud ag er bobl menut, peizanted, rak en duchentil ne sentent ket. Jorj enta e gemer er lestr eit donet de Frans d'en 1803 a viz Est 1803, hag arlerh en devout anduret trebilleu a hep sord é arriù é Pariz get tri kamerad aral. Inou, can e gavas lojeris en un tiig, ar vañné Santéz-Jeneveu.

Neoah, diés bras e oé dehon tolpein tud. Pemp miz arlerh nen doé hoah kavet meit hantér-hant soudard.

Lod ag é dud open, e oé bet arrestet ha taulet ér prizon. Unan anehé, kent bout lakeit d'er marù, e zizolas en treu d'er barnour ; can e laras é oé memb arriù Jorj é Pariz aveit kanpen é drew. Er honsul Bonapart e gounar kentéh m'en des gouiet en neuëted-sé, ha can e ra kemén d'er polis de glask arlerh Jorj ha d'en tapein, marù pé biù. Open : en hani en devéh kuhet Kadoudal e vehé lakeit d'er marù ; en hani en devéh ean guélet pé gouiet émen é chomé en devéh huéh vlé a brizon ma n'en disklerié ket. Eit n'en devéh gellet er jeneral Jorj téh ér méz a Bariz, é oé bet lakeit soudardet ar ol en henteu, étañ en norieu-kér, ha paket marte-lodet é bageu de hoarn noz ha dé goéh-mor er Seine. Hañni ne hellé monet ér méz a gér ; ne oé memb moïand de dachein er chécheu pe vezé douget ré varù d'en doar, eit en devéh guélet er polis ma oé marù pé biù er ré e oé abarh.

Ol en dud a Bariz e oé skontet en déieu-sé, é kredein é tigoéh endro geté er maleurieu krian ou doé guélet épad en dispeah.

Jorj e oé atañ é chom en é diig, é rakér Pariz, ar vañné Santéz Jeneveu. Vennein e hrsas gout doéré é dud ha ne oent ket hoah lakeit ér prizon. Eit en dra-sé é has de gavouit brér unan ag é ofiserion, hanuet Loeiz Er Ridant... Fal en doé groeit, rak en déieu arlerh é taulas mé é oé er polis doh er goarn ar en dro d'é diig. Vennein e hrsas er huitat eit monet de chom en ur lêh aral, ha fari en dud a bolis. Kavet en doé un ti aral. Ean e gargas enta Loeiz Er Ridant de gemér ar ferm ur har d'er has d'é gér neué. Er Ridant, hemb spurmant en droug, e ras en doéré d'ur mignon dehon, hanuet Goujon. Allas ! Goujon e oé treitor.

En dé arlerh (9 a Verh 1804) de seih ér de noz, é arriué ér bar

de glask Jorj. Hennen a oé édan krapein énon, pe arriūas pear dén a bolis d'en arest, mes, ne hellant lakat en dorn arnehon. Un taul foet stert ar er jau, hag é ma sovet Kadoudal. Neoah, en dud a bolis e héli par ma hellant er har, ha kent pél é ma dalhet dehé. Unan e grog é pen er jaú hag en arest. Jorj e lausk ar hennet un ten pistolet, hag en dén e goéh. Jorj nezé e saill ag er har. Unan ag en tri dén aral a bolis e zou édan lakat é zorn ar é skoé, mes Jorj e lausk hoak un ten hag é énebour e goéh. Kentéh e sau endro neoah, can e rid arler Jorj hag e sko un taul bah ar ben er Breihad. Koéhet é Jorj : En dud a bolis en ari get ur stag, hag er has d'er préfektur a bolis.

Er préfed a bolis Dubois, hag er barnour Thuriot en aters : « É men é oeh pe oh bet arestet ? » — « È me har ! » e lar Kadoudal. — « Ha perak e hues tennet ar un dén a bolis ? » — « Eit hum zihuen ! » e reskond er Breihad. — « Ne houiet ket e hues lahet un tad a famill ? » — « Ha perak ne zegasel ket tud dizimé eit me arestein ? » e lar Jorj. Kaset é de brizon en Tanpl. Inou é kavas é vignoned arestet en é rauk. Liés é ré dehé avizeu.

(*De ganderhel*)

TALKADO.

Dihustelleu er Boulom Uisant

Reskond d'en dihustelleu devéhan a Zihunamb :

- I. Pe vé tennet er hoarh femel
Ou femelleu vank d'er rérel (réral)
- II. Douget ind d'ein ar hou kein
Ha m'hou hontou mén ha mén.
- III. Ul livr.

DIHUSTELLEU ARAL

I

E ia hag e za
Biskoat un dro ne hra ?

II

Ur boufammig én ti
Mil dabon arnehi ?

III

Pear troed édan pear troed é hortoz pear troed. Pear troed ne za ket, pear troed é chom lja pear troed e ia kuit ?

(Er reskond d'en dihustelleu-men e vou kavet é Dihunamb, ben er huéh ketan.)

ER BOULOM UISANT.

SORBIEN

ME HOÉR VRAS

A pe oen mé bahan m'em boé un hoér a drihuéhl vlé. É oé én hé boket ; ur vruù e oé. Ur blijadur e oé hé guélet é hoarhet ha hoarhet e hré liés ; dalhbéh é oé en imur vat. Bis koah n'em boé hé hleuet é tihuen er gonz doh me zad pé doh me mam. Me garé me hoér vrás ; hi e garé hé brérig bahan.

En amzér-sé, a pe oen biban, m'em boé ur pen kalet, Ne zisken ket fonnabl me fatér. Me mam e besté genein : « Hennen e zou ur pen kalet a bautr ; bikin ne houiou é batér anehon » Eit hé lakat de vonet quel é me spered, me zad e ré paüadeu d'ein ker liés él bamdé ha droug em bezé rak é zorn labourér-doar e oé ponnér.

Ne oen ket ker sot él ma vezé bet krédet neoah. M'em boé kavet ahanonn me unan, en tu d'em dén ; me ié de gavet me hoér d'er breu, épàd ma vezé é hoérein er seud, ha me héchenné me feden dehi. Pasiant él un él hi men difarié ha me zenné bamnoz a boén.

En amzér-sé a pe oen bahan, m'hum blije bras é klah néhieu. Ur mat e oen de bignein é blein er gué. Ne sellen ket doh me lavreg. Istroh eit ur huch é tigoéhas fal droieu genein : Un taul é kollen dan me lavreg, un taul aral me rengé me halekenneu. Nezé, mar oen koutant bout kavet tri pé pear ui em hehé bet poéhet ar ur granoéhen a pe vehé bet me hoér é hobér kranpoch ; perderi e zé d'ein eùé, rak me mam en doé ul lagad mat : hi e huéle en distéran toul é dillac hé bagalé.

A pe oé arriù ur fal dro sord-sé genein n'en den ket d'en ti aben ; me glaské me hoér ha me ziskoé dehi me zorfet. Hi e hoarhél-liésan ; mar a huéh neoah, pe vezé hast geti hi e laré : « polison ! te vérithé er fouet... » Hi e denné neoah hé huillér hag e hré ur hraf benak aveit kuhein me féhed. D'en noz, nezé, a pe vezen oeit de gousket, hi e achiué el labour, e laké un dabon pé e hrouié en tachad renget. O hoér a garanté ! péh ur vadeleh é me kevér...

En amzér-hont, a pe oen biban, me garé bras er bonbon. A pe vezé ur blank ém ficed, ne chomé ket pel abarth. Me zispigné me blankeu ha me hoér e zispigné hé ré a gaust d'ein. A pe ié d'u-

pardon, hi e zegasé berpet bonbon d'hé brér bihan. En déieu chervad n'hé doé ket dobér a brenein nitra. Keti-ketan é té er bautred d'hé hlah de gorol. Ne golé tro-fest erbetaneli. Arlerh pep tro korol e vezé pét katéu pe keneu dehi ha ben en noz é vezé lan hé ficheudeu. A pe arriué ér gér, er brér bihan en doé lan é dok a bimpeu, a varenneu sukr, a gatéu, a geneu, a vonbon a bep sord.

Bep sul é te un atropour benak get pautred iouank de huélet me hoér. Bout e oé é mesk er bautred iouank e zé de lésat me hoér unan barbistel milén hag e blije bras d'em mam : « Ean en des moiandigue mat, e laré hi, ha n'en dé ket ivour. O mam geh ! a p'hou pehé bet gouiet !... »

A p'en dé en déin iouank-sé, me zad e denné chistr dré er vrochen ha me mam e laked hé falon ar en tan. Uieu pé hranoeh e vezé frítet. A pe vezé chervijet en treu é hemb ol doh taul.

Me hoér e zé nezé de vont ru él ur boket roz. Hi me heméré dré en dorn ha me hasé d'azé étalти. Hi e drohè un tam bara chuen d'ein ha me laké de zébrein hé lod. Fonnabl hi devezé hi débret hé goallh. Hi e baré mem bléu frizet ; hi e basé mar a huéh hé bréh éndro d'em gong hag e sterdé me fen doh hé halon él avait parrat dohton a bilat rē griù, rak stokein e hré kriù hé halon a pe gonzé en déin iouank-sé dohti. Pljein e hré dehi revendaill ?

Donet e hrsas ataù en treu de ben. Arlerh er guéleu ind e ras ou hanieu d'en eutru person : Kentéh arlerh en dévahan bann ind e éredas. Epad deu zé, er binieu en doé soñnet hag en dud iouank ag er hornad en doé korollet. Chourj e oé bet ol en dud.

D'er gunér e oé bet fondet en taulieu ha dakoret el lestri. D'er sadorn de vitin, ar dro nau ér, er pautr iouank barbistel milén e laré nezé me zad d'em zad, me mam d'em mam, mem brér d'ein mé, e arriúas get ur har bihan él lér. Me hoér e ias én arben dehon. Hi e hoarhè dohton amiabl él dohein mé hé brérig. Kent pél arlerh é oé bet kaset dillad me hoér d'er har. Hi e vokas d'em zad ha d'em mam, hi me sterdas mé étré pé divréh en ur laret d'ein : Kenevou Matelin ! Krénein e hré.

Hi e grapas ér har ha chetu ind e vonet kuit...

Me zad e zas de latak en tan ar é bimp ; me mam e geméras hé brochennau hag e azéas doh en daul. Me azéas mé ar en uéled. Hañni ahanomb ne laré nitra. Me mam ne gredé ket seuel hé deulagad : lan e oent a zareu. En dé-zé, eit er huéh ketan, m'em

boé santet me halon goasket d'en ankin : kollet em boé me hoér vras e garen kement.

Chetu tregont vlé a houdé ; tostat e bran mé de zeu uigkeit vlé ; me hoér en des hantér hant paset. A houdé en dé trist ma ombet dispartiet m'em es guélet lod kaer a ré hanval dohton. Douget em es er bél ag er vuhé ha kavet em es ean mar a huéh goal bonnér. Me hoér neoah n'en des chet bet kement a voneur élonn. Chetu eû perak e ma deit hé bleu de vout guen ; chetu perak é ma deugrommet dré forh labourat de zesaù hé huéh a vulgalé, rak allas ! nen dé ket hé goas en des ind desaüet na maget. Eih dé arlerh é ered en des keméret eu akustumans de vonet d'en davarn hag a houdé n'en des chet paset un dé hemb monet de chopinat. Me hoér en des dalhet chonj ag er guéhieu é ma deit d'er gér diéu : és e vehé dehi ou hontein. N'hé des chet bet, er geh voéz, joé erbet én é ziegeh hag er guellan merh em es hanauet en des bet er vuhé tristan em es guélet, rak m'hé doé bet ur banbochér.

L. SKOLAN.

❖ ❖ ❖

FABLEN

Er velionen hag er huérénen

Ar iun, é kreiz er gouian
Ha hantér-varù get en nan,
Ur velionenng ardro d'ur ruchen
E ié hag e zé. Mes ur huérénen
Hé spias hag'zas ember
De hout doéré er gomér :
« A gaust de berauk hous-té deit amea ?
Ha petra faut d'is ? 'houlenas honnen. »
— Allas ! kaniterù karet,
Er goaleur des me zapet :
Er vran, me ostiz, m'énebour brasan
En des distrujet er péh e glaskan.
N'em es nitra de zébrein ;
Ol næm bugalé genein

E zou ér vizér. Lod muian ané
 E zou marù. É hen de veruel eùé ;
 Mes kenteh em es guélet
 Hou manér, m'ém es ridet :
 Me houïé erhoalh penaus en hou poé
 Mél mat, houdit forh kuek ; ha dré garanté,
 E laren dohein me hoér,
 En devou truhé, m'er gouér,
 Ha hi e rei d'ein, un tammiq biuans :
 En hé madeleh 'ma ol m'espérans...
 — Ho ! reskond er huérénen
 Hui e gonz fiskal bremen !
 Ar en achimant ag en han paset
 Er harüig kañour d'ein en des laret
 Penaus ha poé refuzet
 Ur houlen él e glasket...
 — Petra ! hui e houér ? — Men Doué, ia me houi
 Er harüig kañour e zou me ami ;
 Hiniù, petra e hrehéh hui
 P'hou lauskehen ér geltri ?
 Mes pas, me halon e zou tinéroh :
 Deit é me ruchen, groeit él aveidoh :
 Débret, ivet, mes disket
 Bount mat eit hou kantsorted.

LUHERN KERVELIEU.

Triadenneu Bro-Kanbri

(KANDALH)

Tri zra e vehé mat derhel ber geté : jan didaill, merh skan a ben, tead barbot.

Tri zra haval mat en eil doh égilé : sulér hemb gran, bouteill hemb guin, merh iouank hemb hé brud mat.

Tri zra e gaveet geté kant poén aveit ur blijadur hemb kin : jiboës brezél, karanté ur phah.

Tri zra e skarh un dén ér mèz a é di : un doen toul, ur cheminat mogedek, ur voëz drouk.

(De ganderhel).

ROL

er girieu diés de gonpren hag e gavér é DIHUNAMB

CHÉCH = arh (cercueil)
 GUÉLEU = Guéledel
 FISKAL = braù

REVENDAILL = (revé en dail) probablement ; il faut croire que...

Kroaz ar Vretoned

Kevelen suhuniek groeit aveit Breihiz Bro Landregér

Kroaz ar Vretoned e zou ur gevelen ag er ré huellan, skriuet é-bre-honeg mat get Breihiz guirion.

*16 real er bléad aveit ba Breih Bro Frans ;
 2 skouid eit er broieu aral.*

Renér : en E. F. Vallée, ru Sant-Bened, é Sant-Brieg.

DONÉZONEU

kaset de « Zihunamb » get é vignoned,
 Breihiz ha Breihadézed vat

(Kondalh)

EN DUCHENTIL :

Abad Kadig, person Bilhui 8 r. ; abad Olligeu Sarhaù, 8 r. ;

(De ganderhel).

Inour ha trugéré d'er ré-zé.

Apotikereh vrás neué

L. BOUTHELIER, Renour

7, ru er Felan (rue des Fontaines) en Orient

En Apotikereh vrasan ag er hornâd. Marhadmatoh eit é-léh aral. TUD EN TI E GONZ BREHONEG

Goulenet é bureù DIHUNAMB :

Mélodies bretonnes

Recueillies à la campagne par MM. l'abbé Guillerm et Loeiz Herrieu. (Galleg ha brehoneg). Er livr-sé e kavér tonnieu ha sonnenneu brehonek ag er ré vralian, dastumet ar er mèzeu, é bro-Kerné hag é bro-Guéné.

Loeiz Herrieu en des lakeit él livr-sé er choéj ag er sonnenneu en des groeit pè dastumet.

Ol er ré e gar tonnieu, ha sonnenneu kaer hur bro e houlenneu el livr-sé é bureù Dihunamb (8 real er pèh dré er post).

Kerhet de Bariz

Pébig hoari saut get LOEIZ HERRIEU aveit er skolioù. 6 blank er pèh ; 8 real en dousén (hemb mizeu dré er post.)

É guerh é bureù Dihunamb ; é ti en E. Le Bayon, livrour, ru er Morbihan, én Oriant hag é Logunec é ti en I. Guillou, livrourez, tachen Sant Salvér.

En Érùen hag er Rozen

Kan-éred saut get Loeiz Herrieu, en inour d'en E. ha d'en I. Guillerm get deu bortoled kaer, ar bapér fin), 10 blank er pèh dré er post é bureù Dihunamb.

Bléad 1905 DIHUNAMB

Deit omb de ben, dré forh klah, a gavet un nebed nivérennou koh a Zihunamb, ré ag er blé treménet.

Él mé ma diés bras ou havet bremen, ni e huerhou ur bléad anehé tré ma hur hou (6 nivéren dispak) :

Ur skoud d'hum homenanderion ;
14 real d'er réral (Hemb mizeu dré er post).

Henteu hoarn er Morbihan

Foér en Oriant

En arben a Foér en Oriant, Konpagnoneh henteu hoarn er Morbihan, e rei aben en 12 a véhuén, én ol gareu, billetenneu, hag e vou distanlet ag ur hart keméret ar diù huéh pris el léhieu ordinér. Er billetenneu e vou reit aveit monet ha donet hag e vou mat betag er hetan trein en dé arlerh vitin.

TI ER CHEMINAL BRAS

(Sautet a houdé er blé 1873)

Ol en dud a ziar er mèz e ia de brenin ou zreu de di er vredér

CORBIE RRE

Ru Hoche (étal kazern er Soudarded) EN ORIANT

Kavein e hrér inou : GUSKEMANTEU A BEP SORT : Mihéraj, Gloanaj sel, lién koarh ha koton, gloan mérinoz ha molton, flanel, jilteu-jiboes, chaleu ; MERSEREH, VELOUZ ; Pla, gloan ha ran eit guléien ; ha kement dañiné e zou.

Ti Corbierre e huerb DANNÉ AG ER HETAN eit gobér guske-manteu giz er yro ha neoad é vé MARIADMATOH en treu inou eit é léh aral Er guellan digemér e hrér ag en ol.

TUD EN TI E GONZ BREHONEG

Chom e hra hoah un nebed nivérennou dispar ag er bléad treménet a Zihunamb (4^{ved}, 5^{ved} ha 6^{ved} nivéren) ; er ré e fallou déhé en devout anehé n'en dou nameit kas d'emb un tinbr a-zeu vlank aveit pep nivéren.

Léh de fermein

Kerhet de glah hou poteu lèr

A la Grande Fabrique

Ti E. DEFAWE, 86, ru er Porh

Tremo en nor borth én ORIANT

Boteu-lèr a bep kiz eit kér hag er mèzeu. Boteu-lèr diar mezul. Auzet e vé er boteu-lèr koh én ti-zé, mat ha marhadmat

Léh de fermein

HOTEL DE BRETAGNE

En Oriant, ru Victor-Massé (Lorient), dalhet get en D. LE COMTE-BOZELLEC

Bouid ag er hetan — Kanbreu giz neué — Kardi eit Kiri-Tan — Téléfon 65 — Rennbreu tioél eit skedennerion — Kar en ostaleri e vé ér gar sél train.
En Hotel de Bretagne e tichen er Vreihiz e za d'en Oriant.

ÉN APOTIKÉREH KREIZ KÉR

(Pharmacie Centrale)

(Ti RENOULT, kent)

61, ru er Morbihan (ru en Iliz) ba ru des Colonies én ORIANT
dalhet dré en E.

J. BELLEISSUE

APOTIKER AG ER HETAN SKLAS A SKOL VRAS PARIZ
é kaver drammeu, lezeuaj, ha remedeu a bep sort eit en dud hag el lonned. En dud a ziar er méz e ia gozik rah d'en ti-zé de glask ou zreu, rak ma vé digeméret mat ha chervijet mat en ol.

En Apotikér e houi konz brehoneg

ASURANSEU ENEP D'EN TAN

Peré é e zou er guellan ?

Rah en dud e houi penaus en asuransen « Mutuelles » e zou élleih guel eit er ré e gemér bep plé primeu (Compagnies à Primes fixes). Chetu perak qué é hueler kement a dud é vont ér « Mutuelles ». Er « Mutuelles » n'ou des éhet de béein bep plé lod a ou amerh d'er ré e zou lodek euné el en « ASURANSEU GET PRIMEU » ; marhadmatch ind deustou mar dint neoah ken sur.

E mesk er ré huellan ag er « Mutuelles » é ma er
MUTUELLES DU MANS

saùet ér blé 1828; 20 ha 30 o/o e gemérant nebetoh eit er réral.

Chetu amen, é ber girieu, é pé stad e ma er gansortereh-sé :

583.578 kansort. Madeu asuret : 6 miliar 121.767.334 livr. A houdé men dé bet saùet **177.235** ré losket e zou bet péiet dehé **33 million, 827 mil, 657** livr, aben hag abéh, hemb marhatat.

5 million ou des a kosté ; **10 million**, eit ou miret doh er goalchans.

Kerhet de huélet pé skriuet d'en Duch. : De Torquat, é Guénéed ; de Gouttepagnon, én Oriant ; Berthelot de la Glétais, é Ploermel ; Robert, é Pondi, hag e zevizou d'oh petra gobér.

Mersereh ha Gloannaj

É ti en E. J. ER PAN

73, Ru er Morbihan (étal en Iliz) é kavér de brenein : Velouz sei ha koton ; Brodereh ; Seienneu : Mannegeu ; Moncheteu-goug ; Bonneteu ; Keiniérieu a bep sord hag en ol mersereh ha gloannaj e vé dober én un ti.

Tud en ti e gonz brehoneg

Mar hues guin hag ivaj arat de bré nein ha mar faut d'oh bout chervijet mat, kerhet de di

ALFRED SAULNIER HA J. CHAUMEL, GUÉHARAL

CORMIER-LECOQ

deit én ou léh

15, rabin er Hé (15, cours des Quais, 15)

ÉN ORIANT

Guin ag er mercheu ketan. Likoraj, guin-ardaut, siroaj.

En euehour : Stén LE BAYON

Mollet é ti en E. LE BAYON, 69, ru er Morbihan, én Oriant